

خوبی چه بدی داشت

فرزاد نعمتی

خبرنگار گروه فرهنگ

ایران در یک‌دهه اخیر کم جنبش‌های اعتراضی به خود ندیده است. از دی‌ماه ۹۶ بگیر تا آبان‌ماه ۹۸ و جنبش ۱۴۰۱ که هر یک خصوصیات ویژه خود را داشت و در عین تفاوت‌ها، بیانگر وجود نارضایتی در میان افشاری از جامعه به علل و دلایل مختلف بود. واقع امر آن است که رفتار حکومت نیز در قبال هر یک از این رخدادها یکسان نبوده، اما در واکنش حکومت در تمام این سال‌ها و پس از پایان اعتراضات، می‌توان به یک نقطه مشترک نیز رسید و آن، اتخاذ روشمند الگوی فراموشکاری تعمدی یا بهتر است بگوییم تجاهل است. می‌توسم فراموشکاری تعمدی و تجاهل و منظوم این است که بعد از این اعتراض‌های دامنه‌دار، نه‌فقط شاهد اتخاذ سیاست‌های جدید نیستیم، بلکه متأسفانه، هم بسیاری از سیاست‌های نادرست قبلی تکرار می‌شود، هم بسیاری از مسببان شکل‌گیری خشم عمومی همچنان به سخنان تحریک‌آمیز و رفتارهای مشکوک خود ادامه می‌دهند؛ گویی نه خانی آمده، نه خانی رفته است. نمی‌دانیم این امر را دقیقاً باید به چه نسبت داد اما تردید نباید کرد که پیامد اتخاذ چنین بی‌سیاستی آشکاری، فقط وخیم‌تر شدن اوضاع خواهد بود و اگر در مخیله بعضی تصمیم‌گیران این ایده می‌گذرد که می‌توان بحران‌ها را مشمول مرور زمان کرد و با گذشت ایام به تدریج با مردم فراموش می‌کنند یا اوضاع متحول می‌شود، باید نگران بود که باز هم در، بر همان پاشنه پیشین خواهد چرخید و کشور روی ثبات، آرامش و رفاه را نخواهد دید. شنیدن این صحبت‌ها البته شاید خوشایند مسئولان نباشد اما واقع امر آن است که بحران‌ها و مردم عصبانی از گره‌های ناگشوده که زندگی و بقای آنها را اشته گرفته است، معطل هیچ‌کس از جمله مقامات مسئول نمی‌شوند، بنابراین بهتر است یکبار هم که شده کلید را در قفل پچرخانیم و در صدد حل مسئله باشیم. شاید البته بگویید آخر مسئله چیست؟ زیرا هر گروهی اعتراض‌های خودش را دارد و حتی در میان مخالفان حکومت نیز در مورد اینکه دقیقاً خواسته مردم چیست، اتفاق نظر وجود ندارد.

اختلاف‌نظر در اپوزیسیون البته آشکارتر از آن است که پنهان بماند و همین که این روزها بر سر تقدم فضل «بازار» و «دانشگاه» در فضای مجازی درگیری‌ها فزونی گرفته، خود نشانی است از آن. من البته متحیرم از این رویه‌ای که این گروه‌های مدعی سرنگونی در پیش گرفته‌اند و بیشتر وقتشان را به جای مخالفت با حکومت، صرف همدیگر می‌کنند اما به هر روی مسئله این یادداشت این صحبت‌ها نیست بلکه اصل حرف آن است که برای حکومت و دولت پزشکیان صحیح‌تر آن است که این اعتراضات و از قضا پیشگامی بازاریان را نشانه‌ای معنادار بدانند از جان به لب رسیدن مردم در زمینه اقتصادی و بدتر از آن شیوع این احساس در جامعه که انگار اصلاً دولتی و حکومتی نیز در کار نیست که حواس اش لاقط به سفره شهروندان باشد. همین چندروز پیش بود که دیدیم وزیر امور خارجه تحریم را برکت نامید. رئیس‌جمهور هم در حیط دولت بدون اعتنایی به خور به پرسش‌های خبرنگاری که از نگرانی مردم درباره افزایش یکباره قیمت ارز و طلا سوال می‌پرسید با لبخندی که نفهمیدیم نشانه چیست، عبور کرد. در همین روزها بود که باز جناب ایشان در مجلس خیلی راحت گفت از کجاییلوم افزایش حقوق کارمندان را چاره کنیم؟ از پس این اعتراضات اما ناگهان دولت نامه‌ای فرستاد به مجلس و افزایش حقوق را پذیرفت و اینک نیز با تعویض رئیس بانک مرکزی قصد دارد بازار ارز را مدیریت کند. بتواند یا نتواند، دیر شده باشد یا هنوز فرصتی مانده باشد، غرض اینکه انگار تا صدا بی بلند نشود، فریادی زده نشود و خدای ناکرده خونی ریخته نشود، نمی‌توانیم تدبیر کنیم مسائل مردم را. بار دیگر بیاد بیاوریم حوادث ۱۴۰۱ را. پیش از آن کم گفته شده بود که گسترش حجاب با گشت ارشاد، نتیجه معکوس دارد؟ کو گوش شنوا. حتی پس از آن همه ناگواری‌ها و خون دل‌ها، باز عده‌ای رفتند سراغ آن لایحه ددرساز و اگر نبود مخالفت قاطع پزشکیان معلوم نبود امروز کشور چه وضعی داشته باشد. به‌روری امروز نشانی از گشت ارشاد نیست. مردم نیز متوجه این تغییر شده‌اند، منتها همراه با یک برآورد جنبی اما بسیار مهم و آن اینکه، هنوز هم می‌خواهند گشت‌ها را به خیابان بیاورند اما دیگر نمی‌توانند. اگر در ذهن جامعه‌ای این باور ریشه بدواند که حکومت توان اجرای تصمیم‌ها یا منویات خودش را نیز ندارد، کار آن حکومت بسیار دشوار می‌شود؛ زیرا از نظر مردم آن جامعه، کلاه حکومت دیگر پشمی ندارد. حالا این احساس ناتوانی دولت را بگذارید کنار این حس فراگیر که دولت عزمی نیز ندارد برای رفع مشکلات؛ خواهید دید چه آش‌شوری بار گذاشته خواهد شد. کوتاه کنم، خطاب به آقایان مسئول: این بار متفاوت باشید. اصلاً خوبی چه بدی داشت که یکبار نکردی؟

۱۶ ساعت

24 HOURS

hammihanmedia@gmail.com
@Hammihanonline

• صاحب امتیاز و مدیرمسئول: غلامحسین کرباسچی
• مشاوران: عباس عیدی و احمد زیدآبادی
• سردبیر: محمدجواد روح • معاون سردبیر: مهرداد خدیر • دبیر آنلاین: شبنم رحمتی
• دبیران گروه‌ها: فرزانه طهرانی (اقتصاد) • آرمین منتظری (دیپلماسی و بین‌الملل)
• علی ورامینی (رسانه و فرهنگ) • سمیه متقی (سیاست) • الناز محمدی (جامعه) • آرش خاموشی (عکس)
• مدیر اداری و آگهی‌ها: شاهرخ حیدری
• مدیر هنری: مهدی قربانی تبار
• هادی حیدری (طرح و کاریکاتور) • حروفچینی و ویراستاری: شهرام هادی

• تلفن روابط عمومی: ۸۸۷۴۹۳۰۰ • تحریریه: ۸۸۷۲۳۰۲۹۱ • آگهی‌ها: ۸۸۷۲۳۵۲۰۷ • نشانی: خیابان شهید بهشتی، خیابان پاکستان، کوچه دوازدهم، پلاک ۱۸
• لینتوگرافی و چاپ: هم‌میهن • تلفن چاپخانه: ۰۲۱۴۶۸۲۱۱۱۴ • توزیع: نشر گستر امروز نوین • تلفن: ۰۲۱-۶۱۹۳۳۰۰۰

عکس: Getty Images

سال ستاره‌ها

بررسی مهم‌ترین رخدادهای ورزش جهان در سال ۲۰۲۵

سپهر خرمی

خبرنگار گروه ورزش

سال ۲۰۲۵ در ورزش جهان، سال روایت‌های دقیق و لحظه‌های ماندگار بود؛ سالی که با اسم‌ها، مسابقات و تصمیم‌های سرنوشت‌ساز شناخته می‌شود، نه با کلی‌گویی و پیش‌بینی. در این سال، ورزش بار دیگر نشان داد که چگونه می‌تواند هم‌زمان صحنه رقابت، اقتصاد، سیاست و فرهنگ باشد. از فوتبال اروپا که زیر فشار حاشیه‌ستاره‌ها و تصمیم‌های مدیریتی لرزید، تا سالن‌های بسکتبال آمریکا، زمین‌های تنیس گرن‌اسلم و تشک‌های کشتی که صحنه تغییر نسل شدند، ۲۰۲۵ سال ایستایی نبود. در فوتبال، دریافت یک جایزه بین‌المللی توسط کریستیانو رونالدو تنها دو روز مانده به پایان سال میلادی، بار دیگر بحث اسطوره‌محوری را به مرکز توجه آورد. لیونل مسی در سالی متفاوت، نقش تازه‌ای را تجربه کرد و محمد صلاح با حاشیه‌ای علنی، یکی از پرهزینه‌ترین پرتونده‌های فوتبالی سال را ساخت. در کنار فوتبال، تنیس جهان با گرن‌اسلم‌های پرتنش و نفس‌گیر، بسکتبال با یکی از فشرده‌ترین فینال‌های NBA، والیبال با قهرمانی‌های مقتدرانه و کشتی با نتایج جنجالی و تغییر موازنه قدرت، سالی پرخبر را پشت‌سر گذاشتند. این گزارش، مروری بر مهم‌ترین اتفاقات ورزشی جهان در سال ۲۰۲۵ است که در نهایت روز گذشته به پایان خودش رسید.

▼ جایزه، تغییر نقش و یک حاشیه پرهزینه

فوتبال جهان در سال ۲۰۲۵، بیش از هر چیز با سه نام تعریف شد: کریستیانو رونالدو، لیونل مسی و محمد صلاح. کریستیانو رونالدو دو روز پیش، با دریافت جایزه بین‌المللی، تأثیرگذارترین بازیکن سال خاورمیانه، بار دیگر فوتبال را دو قطبی کرد. این جایزه که به پایه تداوم عملکرد، رکوردهای فردی و نفوذ جهانی اهدا شد، واکنش‌های گسترده‌ای به دنبال داشت. موافقان، آن را یادآشی برای ثبات ذهنی و بدنی رونالدو دانستند و منتقدان، سطح رقابت‌های باشگاهی او را به چالش کشیدند و معتقد بودند، لیگ عربستان عظمی ندارد که ستاره‌ای چون رونالدو را به چالش بکشد. ماجرا اما از این قرار است که این ستاره ۴۰ ساله پرترغالی در مسابقات مهم ملی هم هنوز در حال گلزنی است و تا این لحظه توانسته به ۹۵۷ گل رسمی در دوران باشگاهی و ملی برسد. کریس در جدیدترین مصاحبه خود اعلام کرده، تا زمانی که بدنش یاری کند، برای رسیدن به ۱۰۰۰ گل رسمی تلاش خواهد کرد. رونالدو پیش‌تر با کتابچه‌په‌په افسانه‌ای گفته بود، نمی‌از ۱۰۰۰ گل پله راهیج دوربینی ثبت‌نکرده اما تمام گل‌های من با تصاویر رنگی در تاریخ ثبت و ماندگار شده است. با این حال واقعیت روشن است؛ در ۲۰۲۵، نام رونالدو همچنان تیترو می‌سازد و به عنوان یک برنردورزشی، فراتر از زمین مسابقه عمل می‌کند. لیونل مسی اما سال ۲۰۲۵ را در نقشی متفاوت سپری کرد. او دیگر محور مطلق گل‌زنی نبود، اما با پاس‌های کلیدی، مدیریت ریتم بازی و رهبری فنی، همچنان تأثیرگذار باقی ماند. مسی در این سال، بیش از هر زمان دیگری، شبیه یک رهبر تاکتیکی بازی کرد؛ بازیکنی که حضورش ساختار تیم را تعریف می‌کرد. او در سال ۲۰۲۵ مقابل بیش از ۸۰ هزار تماشاگر هم‌وطن‌اش در ورزشگاه خانگی آرژانتینی‌ها خدا حافظی کرد و گفت، دیگر در این سال در خانه بازی نمی‌کنند تا به مسابقات جام جهانی برسد. در مقابل، محمد صلاح یکی از پرحاشیه‌ترین سال‌های حرفه‌ای خود را پشت‌سر گذاشت. اختلاف علنی با کادر فنی، ابهام در تمدید قرارداد و واکنش‌های رسانه‌ای پس از چند تصمیم بحث‌برانگیز، صلاح را به کانون جنجال‌های فوتبال اروپا تبدیل کرد. این حاشیه، تنها یک اختلاف شخصی نبود؛ بلکه بار دیگر مسئله مدیریت ستاره‌ها در فوتبال مدرن را به سطح عمومی آورد. محمد صلاح به روزهای پایانی خود در لیورپول نزدیک شده و چپ‌ساز نیز راهی لیگ عربستان شد.

▼ تنیس گرن‌اسلم‌ها، جو کوویچ و نبرد نسل‌ها

تنیس جهان در سال ۲۰۲۵ یکی از پرتناقض‌ترین فصل‌های دهه اخیر را تجربه

کرد؛ فصلی که هر چهار گرن‌اسلم آن، داستانی مستقل داشت. اوپن استرالیا ۲۰۲۵، بار دیگر با نام نوواک جوکوویچ گرہ خورد؛ بازیکنی که نشان داد ملبورن همچنان یکی از پایگاه‌های اصلی اوست. در کنار او، کارلوس آلکارس و یانیک سینر با نمایش‌هایی قدرتمند، نبرد نسل‌ها را وارد مرحله‌ای جدی کردند. در رولان گاروس ۲۰۲۵، زمین خاکی صحنه مسابقات فرسایشی شد؛ دیدارهایی طولانی که استقامت ذهنی را به عامل تعیین‌کننده تبدیل کرد. حذف زودهنگام چند مدعی سنتی و صعود چهره‌های غیرمنتظره، این تورنمنت را به یکی از غیرقابل پیش‌بینی‌ترین دوره‌ها تبدیل کرد.

ویمبلدون ۲۰۲۵، نماد تقابل تجربه و جوانی بود؛ جایی که یکی از نزدیک‌ترین فینال‌های سال‌های اخیر رقم خورد و نقش جزئیات تاکتیکی بیش از همیشه برجسته شد. در نهایت اوپن آمریکا ۲۰۲۵ با بازگشت‌های دراماتیک و شکست‌های غیرمنتظره، تنیس سال ۲۰۲۵ را با هیجانی بالا به پایان رساند؛ سالی که نشان داد انتقال قدرت در این رشته، دیگر یک احتمال نیست، بلکه یک واقعیت است.

▼ بسکتبال جهان و شوک به صرب‌ها

در سطح ملی، رقابت‌های بین‌المللی بسکتبال پیام روشنی داشت؛ فاصله اروپا با آمریکا کمتر شده است. تیم‌هایی چون صربستان، فرانسه و اسپانیا در دیدارهای مستقیم، رقابت نزدیکی با قدرت‌های سنتی داشتند و بسکتبال جهان را وارد دوره‌ای چندقطبی کردند، اما با یک پیام روشن که صرب‌ها متوجه شدند روزهای افت‌شان فرا رسیده. صربستان بار دیگر تجربه تلخی را در مسابقات قهرمانی جهان پشت‌سر گذاشت. این تیم طی یک‌دهه گذشته در فینال جام جهانی ۲۰۱۴، المپیک ۲۰۱۶، یورو بسکتبال ۲۰۱۷ و جام جهانی ۲۰۲۳ شکست خورده و در المپیک ۲۰۲۴ نیز با از دست‌دادن برتری ۱۷ امتیازی مقابل آمریکا در نیمه‌نهایی، به مدال برنز بسنده کرده بود. شکست اخیرشان مقابل فنلاند، یکی از بزرگ‌ترین ناکامی‌های تاریخ بسکتبال صربستان به‌شمار می‌رفت که تا امروز در موردش صحبت می‌شود.

▼ تغییر قطب قدرت در والیبال

لیگ ملت‌های والیبال ۲۰۲۵، یکی از شفاف‌ترین پیام‌ها را برای والیبال جهان داشت؛ قدرت‌های اصلی هنوز در صددند، اما رقابت به اوج رسیده است. در بخش مردان، تیم ملی لهستان با نمایشی کم‌نقص قهرمان شد. لهستانی‌ها در فینال، ایتالیا را با نتیجه قاطع سه بر صفر شکست دادند و بدون واگذاری حتی یک ست در مرحله نهایی، یکی از مقتدرانه‌ترین قهرمانی‌های تاریخ لیگ ملت‌ها را ثبت کردند. یاکوب کوخاونفسکی، به‌عنوان MVP معرفی شد و بازیکنانی چون لفرودلئون، نقش کلیدی در این قهرمانی داشتند. ایتالیا با نایب‌قهرمان شد و برزیل به مقام سوم رسید. در بخش زنان، ایتالیا بار دیگر قدرت بلامنازع خود را تثبیت کرد. این تیم در فینال، پس از واگذاری ست نخست، برزیل را سه بر یک شکست داد و برای سومین بار پیاپی قهرمان لیگ ملت‌ها شد؛ نتیجه‌ای که برتری ساختاری این تیم را تأیید کرد. در کشتی جهان، مسابقات قهرمانی جهان ۲۰۲۵ یکی از جنجالی‌ترین دوره‌ها را رقم زد. در چند وزن کلیدی، قهرمانان با سابقه با چالش جدی نسل جدید روبه‌رو شدند و برخی مدعیان سنتی از رسیدن به فینال بازماندند. تغییرات دوری و تفسیر قوانین، در چند مسابقه سرنوشت‌ساز تأثیر مستقیم داشت و واکنش مربیان و فدراسیون‌ها را برانگیخت. کشتی ۲۰۲۵ بیش از هر چیز، سال تغییر موازنه قدرت بود. آنچه سال ۲۰۲۵ نشان داد، روزهای پایانی ستارگانی است که در سال ۲۰۲۶ حسرت حضورشان را خواهیم خورد. در سال ۲۰۲۶ و حتی آغاز آن، مسی و رونالدو در قلب آمریکا حتی شاید برای آخرین بار مقابل یکدیگر صف‌آرایی کنند و آخرین قاب مشترک‌شان را برای هواداران دنیای فوتبال ثبت کنند. آنچه مشخص است اینکه، باید سال ۲۰۲۵ را سال پایان پرفرغ ستارگانی نام‌گذاری کنیم که حدود دو دهه علاقه‌مندان به فوتبال با آن‌ها خاطره‌سازی کردند، اشک ریختند و به شادی پرداختند.

چهره

مشروطه‌پژوه برجسته

۱۰ سال پیش در ۱۲ دی‌ماه، نویسنده، پژوهشگر و استاد برجسته تاریخ که بخش مهمی از پژوهش‌های خود را به تاریخ مشروطیت ایران و دوره قاجار اختصاص داد، در ۸۱ سالگی درگذشت. همانا، سال ۱۳۱۳ در خانواده‌ای با پیشینه سیاسی، مذهبی و فرهنگی متولد شد و پس از تحصیل در ایران، برای ادامه تحصیلات عالی به فرانسه رفت و دوره کارشناسی تا دکترار در دانشگاه سوربن گذراند. پایان‌نامه او درباره زندگی و اندیشه‌های سیدجمال‌الدین اسدآبادی بود که با حمایت مرکز ملی تحقیقات علمی فرانسه منتشر شد. ناطق از سال ۱۳۴۸ تا ۱۳۵۹ در دانشکده تاریخ دانشگاه تهران تدریس کرد و مدتی نیز استاد مدعو دانشگاه پرینستون بود. اما پس از انقلاب ۱۳۵۷، ناچار به ترک ایران شد و در فرانسه به فعالیت‌های پژوهشی و تدریس ادامه داد. همکاری علمی او با فریبون آدمیت منجر به پژوهش‌هایی ماندگار درباره جنبش مشروطه شد. این پژوهشگر برجسته که آثارش به‌ویژه کتاب «مصیبت و با و بای حکومت» یکی از منابع مهم در مطالعه تاریخ معاصر ایران است، در سال‌های پایانی عمر، با نگاهی انتقادی به فعالیت‌های سیاسی گذشته خود پرداخت و سرانجام در پاریس درگذشت.

تاریخ

عملیات محمد رسول الله

پس از پیروزی انقلاب، منطقه اورامانات (از جنوب میوان تا جنوب پناه)، جولانگاه گروه‌های ضدانقلاب شد و تلاش نیروهای ایرانی برای پاکسازی این منطقه، به نتیجه نرسید. در چنین شرایطی ارتش عراق هم هنگام هجوم سراسری خود به خاک ایران، منطقه اورامانات را مورد حمله قرار نداد. در چنین وضعی، عملیات محمد رسول‌الله از عملیات‌های نظامی نیمه‌گسترده در خلال جنگ ایران و عراق، طراحی و اجرا شد و طی آن از ۱۲ تا ۱۳ دی‌ماه ۱۳۶۰، سپاه پاسداران و ارتش، در منطقه بیاره و طوبله عراق و در غرب شهر نوسود در ایران به‌منظور پس‌زدن قوای عراق و نیز گروه‌های مخالف نظام در کردستان، از غرب پناه و جنوب میوان، عملیات خود را انجام دادند. در این عملیات نیروهای ایرانی از دو محور میوان و پناه، وارد عمل شدند و با آزادسازی بخشی از ارتفاعات منطقه، در محدوده بین نوسود و میوان وارد شهر طوبله عراق شدند و چندین روستا را به تصرف خود درآوردند. در عملیات محمد رسول‌الله، فرماندهی محور میوان برعهده احمد متوسلیان بود و فرماندهی محور پناه را محمد ابراهیم همت برعهده داشت.

ادامه سر مقاله

در ماجرای خودسوزی یک جوان عرب در خوزستان که کل ماجرا زیر سر تندر وها بود، نیز شاهد چنین ظرفیتی بودیم که با درایت پزشکیان و وزیرکشور و استاندار خوزستان اجازه داده نشد که این مسئله به یک چالش اساسی و امنیتی تبدیل شود. اینها نمونه‌هایی از یک رویکرد و نگاه است که کارایی آن در اعتراضات اخیر هم دیده شد. بنابراین، باید مدیران حراست به‌ویژه در دانشگاه‌ها با چنین رویکردی همخوان شوند تا در ادامه با اطمینان و آرامش بیشتری در برابر اتفاقاتی از این نوع واکنش نشان دهند. آنها باید در نقش همراه و همدل و در کنار مردم عمل کنند نه اینکه به‌جای ریختن آب بر جرقه‌های کوچک، روی آنها بنزین بریزند و شعله‌ور شود. هنوز نحوه برخورد تندر وها با یک اعتراض ساده دانشجویی در کوی دانشگاه که در اعتراض به بستن روزنامه سلام در سال ۱۳۷۸ رخ داد، فراموش نشده است. اعتراضی که اگر حضور و برخورد لباس شخصی‌ها نبود، هیچ فاجعه‌ای رخ نمی‌داد و اکنون به یاد هیچ‌کس نمی‌آمد. آن برخورد نشان داد که چگونه به نام مقابله با اعتراض دانشجویی می‌توان تخم کینه و نفرت کاشت و اگر بگوییم بخش مهمی از مصائب کشور بیشه در تعرض به دانشجو جوان کوی دانشگاه تهران داشت، سخن گرافی نخواهد بود. امیدواریم اتفاقات اخیر این درس را به دولت برای بهبود سیاست‌هایش داده باشد. رئیس‌جمهور و مجموعه دولت باید بدانند که اگرچه شعار وفای اشتباه نیست؛ ولی تطبیق آن به نحو کنونی اشتباه و نیازمند تغییر مسیر است. امیدواریم اقدامات مثبت اخیر، آغازی نو در مسیر دولت چهاردهم برای پیگیری سیاست‌های درست و پاسخ به خواست‌ها و مطالبات رای‌دهندگان حامی آقای پزشکیان در انتخابات پارسل باشد که البته، توفیق در این مسیر فراتر از دولت، به حمایت و همراهی سایر ارکان قدرت نیز نیاز دارد.